

NOTAT

DEPARTEMENTET

Dato 7. november 2007
J. nr. 104-10

EU- og Luftfartskontoret

Michael E. K. Hansen
Telefon 33 92 33 58
mic@trm.dk

Grundnotat om Kommissionens ændrede forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om den videre gennemførelse af de europæiske satellitnavigationsprogrammer (Egnos og Galileo), KOM(2007)535.

Resumé

Formålet med den europæiske politik for satellitbaseret radionavigation er at forsyne Det Europæiske Fællesskab med to satellitnavigationssystemer (GNSS – EGNOS og Galileo).

Begge infrastrukturer omfatter satellitter og jordstationer. Kommissionens forslag om ændring af det oprindelige forordningsforslag afspejler den omstændighed, at koncessionsplanerne for etablerings- og ibrugtagningsfasen er opgivet, ligesom bemærkninger fra Europa-Parlamentet og Rådet er indarbejdet i forslaget.

Det nye forslag omfatter hele Egnos-programmet, som skal sættes i drift i 2009. Egnos fremstår, sammen med Galileo, som et af de to hovedelementer i den europæiske politik for satellitnavigation. Når Egnos er færdigetableret vil systemets drift ifølge Kommissionen kunne varetages af den private sektor i henhold til en offentlig tjenesteydelseskontrakt indtil 2013, hvorefter systemet kan integreres i Galileo.

Forslaget afspejler også den omstændighed, at koncessionsplanerne for etablerings og ibrugtagningsfasen er opgivet, og at Det Europæiske Fællesskab har overtaget gennemførelsen af denne fase.

Endelig har forslaget til formål at forbedre den offentlige styring af programmerne.

Kommissionens foreslår en fuldt offentligt finansieret model, hvor der afsættes i alt € 3,4 mia. for perioden 2007-2013, hvilket er en merudgift på € 2,4 mia. i forhold til det allerede afsatte. Danmark betaler ca. 2 % af EU's budget og den danske andel af den foreslåede merudgift vil udgøre ca. 360 mio. kr.

1. Baggrund og indhold

Kommissionen fremsatte i 2004 et forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om gennemførelse af etablerings- og ibrugtagningsfasen samt driftsfasen af det europæiske program for satellitbaseret radionavigation.

Forslaget havde to hovedformål: 1) forankre satellitprogrammet i en særlig retsakt og 2) afsætte midler til den del af Galileo-programmet, der skulle dækkes af fællesskabsbudgettet, i den finansielle ramme for perioden 2007-2013. Ifølge forslaget skulle EU således bidrage med € 1 mia. i perioden 1. januar 2007 til 31. december 2013.

Kommissionen har den 19. september 2007 fremsat forslag til ændring af ovennævnte forslag. Forslaget er fremsat under henvisning til traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab, særlig artikel 156 og vedtagelse sker efter proceduren i traktatens artikel 251 (fælles beslutningstagen). Forslaget forelå i dansk version den 16. oktober 2007.

Kommissionens nye forslag om ændring af ovennævnte forslag afspejler den omstændighed, at koncessionsplanerne for etablerings- og ibrugtningsfasen er opgivet. Hertil kommer, at Kommissionen i dens nye forslag også tager højde for forskellige bemærkninger, som Parlamentet og Rådet har fremsat.

De centrale elementer i ændringsforslaget er følgende:

- Egnos-programmet omfattes fuldt ud¹. Egnos udgør sammen med Galileo de to hovedelementer i den europæiske politik for satellitnavigation. Begge systemer og programmer defineres tydeligt.
- Koncessionsplanerne for etablerings og ibrugtningsfasen er opgivet. Det Europæiske Fællesskab agter fuldt ud at overtage gennemførelsen af denne fase. Det nødvendige budget til finansiering af de to programmer i perioden 1. januar 2007 til 31. december 2013 er nu sat til godt 3,4 mia. €.

Der er allerede afsat godt 1 mia. € i den gældende finansielle programmering (2007-2013) i medfør af Kommissionens forslag om gennemførelse af etablerings- og ibrugtningsfasen samt driftsfasen af Galileo-programmet. Herudover foreslås det at afsætte yderligere 2,4 mia. € Dette beløb kan ifølge Kommissionen stilles til rådighed ved en revision af den gældende finansielle ramme (2007-2013).

Midlerne kan ifølge Kommissionen tages fra EU-budgettets landbrugs- og administrationsmidler. Kommissionens forslag indebærer ikke at det samlede loft i de finansielle perspektiv for 2007-2013 øges.

Det samlede beløb på 3,4 mia. € for 2007-2013 dækker ifølge Kommissionen også de omkostninger, der skyldes forsinkelserne i afviklingen af Galileo-programmets udviklingsfase, der først vil være afsluttet i 2010.

¹ Egnos-systemet er en infrastruktur, der i første omgang gør brug af de signaler, som udsendes af det amerikanske system GPS og det russiske Glonass. Det øger signalernes pålidelighed over et geografisk område, der først og fremmest omfatter Europa.

Etablerings- og ibrugtagningsfasen vil ifølge de undersøgelser, der for nylig er gennemført af Kommissionen, først være afsluttet midt i 2013.

- Grundlag for at Egnos-systemet sættes i drift fra 2009, dvs. med et års forsinkelse.
- Med forslaget forbedres den offentlige styring af programmerne ifølge Kommissionen. En GNSS-Tilsynsmyndighed blev oprettet ved forordning EF nr. 1321/2004 – den væsentligste rolle for denne myndighed var baseret på udpegning af en koncessionshaver. Set i lyset af, at man har opgivet denne model, skal Tilsynsmyndighedens rolle ændres.

Kommissionen foreslår i den anledning følgende ændringer:

- På den ene side fastlægges der en klar fordeling af beføjelserne mellem Det Europæiske Fællesskab, repræsenteret ved Kommissionen, Tilsynsmyndigheden for det Europæiske GNSS og den Europæiske Rumorganisation (ESA), og ansvaret for gennemførelsen af programmerne pålægges Kommissionen.

GNSS-Tilsynsmyndigheden skal ud over at varetage sin grundlæggende rolle, der består i at fremme indførelsen af systemernes tjenester på de kommercielle markeder, bistå Kommissionen i alle aspekter af gennemførelsen af programmerne. De tekniske anliggender overdrages til den Europæiske Rumfartsorganisation, ESA. De kontrakter, som ESA indgår, skal være i overensstemmelse med fællesskabsreglerne for offentlige indkøb, idet der dog kan træffes forholdsregler, der er nødvendige for at beskytte Det Europæiske Fællesskabs væsentlige sikkerhedsinteresser eller den offentlige sikkerhed.

- På den anden side nedsættes der et udvalg for de europæiske GNSS-programmer, der skal bistå Kommissionen i anvendelsen af forordningen og være garant for sammenhæng i forvaltningen af programmerne, en hurtigere beslutningsproces samt lige adgang til oplysninger.

Gennemførelsen af programmerne forudsætter, at der stilles passende midler og ressourcer til rådighed. Blandt andet må de opgaver, som koncessionshaveren skulle have varetaget, nu udføres af Kommissionen, med bistand fra uafhængige eksperter, nationale eksperter og et hold specialister.

Af Kommissionens forslag fremgår desuden, at potentielle indtægter fra driften af systemet tilfalder Det Europæiske Fællesskab. De indbetales til fællesskabsbudgettet, hvor de afsættes til de europæiske GNSS programmer.

Hvis indtægterne viser sig at være væsentligt større end Kommissionen forventer, tages princippet om, at alle indtægter afsættes til GNSS-programmerne, op til fornyet overvejelse. Der kan fastsættes en ordning for fordeling af indtægterne i de kontrakter, der eventuelt indgås med den private sektor.

Endelig fremgår det af forslaget, at Kommissionen hvert år i forbindelse med fremlæggelsen af det foreløbige budgetforslag forelægger en rapport for Europa-Parlamentet og Rådet om gennemførelsen af programmerne. Der gennemføres desuden en midtvejsundersøgelse i 2010 med henblik på at informere Europa-Parlamentet og Rådet om, hvordan programmerne forløber.

2. Gældende dansk ret og forslagets konsekvenser herfor

Ved Rådets forordning (EF) nr. 1321/2004 af 12. juli 2004 om forvaltningsstrukturerne for de europæiske programmer for satellitbaseret radionavigation er der oprettet en europæisk GNSS-Tilsynsmyndighed. Kommissionen anfører, at idet Tilsynsmyndighedens væsentligste arbejdsopgave – dvs. at føre tilsyn med koncessionshaveren – er bortfaldet, er det nødvendigt at ændre forordning EF nr. 1321/2004.

Ifølge Kommissionen vil det betyde, at GNSS-Tilsynsmyndigheden gennem et kommende forslag i stedet får til opgave at yde Kommissionen bistand i alle aspekter af programmet. Desuden skal den forvalte og føre kontrol med brugen af de midler, som Det Europæiske Fællesskab specifikt tildeler den i medfør af programmerne. Disse midler stilles til rådighed for Tilsynsmyndigheden i kraft af en uddelegeringsaftale i overensstemmelse med artikel 54, stk. 2, i forordning (EF, Euratom) nr. 1605/2002 og bestemmelserne i forordning (EF) nr. 1321/2004.

3. Høring

Forslaget er sendt i høring i EU-specialudvalget for Transportspørgsmål umiddelbart efter den danske version forelå den 16. oktober 2007. Resultatet af høringen er følgende:

Handel, Transport & Service (HTS) og International Transport Danmark (ITD) anfører, at satellitnavigation efterhånden er en væsentlig forudsætning for en effektiv og bæredygtig transportsektor. HTS kan derfor godt se perspektiverne i Galileo-projektet med tilhørende tjenester, der vil forbedre kvaliteten og mulighederne i satellitnavigation. Desuden kan der være store muligheder for at udnytte dansk erhvervslivs kompetencer i etableringen af projektet. Det er dog beklageligt, at forhandlingerne om privat inddragelse i drift og etablering ikke er lykket, hvilket ifølge forslaget medfører en ekstraregning for EU på 2,4 mia. Euro i perioden for de finansielle perspektiver 2007-2013. I lyset af Kommissionens manglende held til at få privat medfinansiering, erkender HTS, at det er nødvendigt med øget EU-finansiering, hvis projektet skal gennemfø-

res. HTS finder det imidlertid uacceptabelt, hvis midlerne direkte eller indirekte tages fra puljer, der skulle medfinansiere den nødvendige udbygning af den europæiske infrastruktur, herunder Femern Bælt forbindelsen, eller fra puljer der skal gå til forskning inden for transportsektoren, herunder forskning og udvikling af alternative drivmidler, der kan være med til at løse klimaudfordringerne. HTS mener derfor, at Kommissionen fortsat bør arbejde for størst mulig inddragelse af privat medfinansiering i projektet. I den forbindelse bør man holde fast i, at driften af systemet bør varetages i et offentlig-privatpartnerskab.

4. Forslagets konsekvenser

Ændringsforslaget vurderes ikke i sig selv at have væsentlige miljømæssige, administrative eller beskyttelsesmæssige konsekvenser.

Henset til, at man arbejder på en fortsættelse af de europæiske GNSS-programmer gennem et alternativt scenario, som omfatter ekstrafinansiering fra Fællesskabets side (dvs. Fællesskabet går ind og løfter den andel en privat koncessionshaver skulle have bidraget med), vil der være statsfinansielle og muligvis også samfundsmæssige konsekvenser.

Kommissionens foreslår en fuldt offentligt finansieret model, hvor der afsættes i alt € 3,4 mia. for perioden 2007-2013, hvilket er en merudgift på € 2,4 mia. i forhold til det allerede afsatte. Danmark betaler ca. 2 % af EU's budget og den danske andel af den foreslåede merudgift vil udgøre ca. 360 mio. kr.

5. Nærhedsprincippet

Kommissionen anfører, at EGNOS og Galileo Radio satellit navigationsprogrammerne fuldt ud er i overensstemmelse med nærhedsprincippet. Etablering af en verdensomspændende satellitnavigations infrastruktur er uden for teknisk og finansiell rækkevidde for en enkelt medlemsstat. Kommissionen anfører videre, at programmerne er gode eksempler på, hvor Fællesskabet kan skabe merværdi.

Den danske regering er enig med Kommissionen i, at de europæiske radio satellit navigationsprogrammer bedst løftes på Fællesskabsniveau, og at nærhedsprincippet er overholdt.

6. Regeringens generelle foreløbige holdning

Regeringen er åben over for at diskutere Kommissionens ændringsforslag til forordning, bl. a. fordi det er evident, at satellitnavigationsprogrammerne – henset til det hidtidige forløb - bør underlægges mere stram styring. Det gælder både den finansielle del som den forvaltningsmæssige del.

Fra dansk side er det en væsentlig hovedprioritet, at man fortsat arbejder for at det offentliges udgifter til Galileo-projektet begrænses mest muligt, og at en finansieringsmodel for projektet i så vidt omfang som muligt søger at friholde forskningspolitikken.

Fra dansk side er man åben over for at diskutere Kommissionens forslag om finansiering af merudgiften til Galileo med overførsler fra landbrugsmidlerne og administrationsmidlerne.

7. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der ikke er nogen medlemslande, der har givet udtryk for at de vil arbejde for at stoppe projektet. Spørgsmålet om finansieringen af Galileo er dog ikke endeligt afklaret.

8. Tidligere forelæggelse for Europaudvalget

Galileo-projektet har gennem årene været forelagt for Folketingets Europaudvalg mange gange.

Galileo-sagen har tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg til orientering på møderne den 26. marts 1999, den 1. oktober 1999, den 3. december 1999, den 24. marts 2000, den 23. juni 2000, den 29. september 2000, den 30. marts 2001, den 22. juni 2001, den 12. oktober 2001, den 22. marts 2002, 27. september 2002, 29. november 2002, 21. marts 2003, 28. maj 2003, 3. marts 2004, 4. juni 2004, 1. oktober 2004 og 15. april 2005, den 2. december 2005, den 24. marts, 2. juni 2006, 6. oktober 2006, 8. december 2006, 16. marts 2007, den 28. september 2007 og på mødet med Folketingets partier den 30. november 2001 samt med henblik på forhandlingsoplæg den 11. juni 1999 (iværksættelse af definitionsfasen), den 15. december 2000, den 1. marts 2002 og den 3. december 2004 og den 1. juni 2007. Sagen har tillige været nævnt af økonomiministeren på mødet i Europaudvalget den 9. marts 2001 og af finansministeren på mødet med Folketingets partier den 30. november 2001.

EGNOS-sagen har været forelagt Folketingets Europaudvalg med henblik på orientering den 28. september 2007.